

Kmetijske in rokodelske novice.

Na svetlobo dane od c. k. krajske kmetijske družbe.

Tečaj IV.

V sredo 28. Prosenca. 1846.

List 4.

Ave Marija.

(Sion 1845).

Molcé dobrave, vetrič z listjem mája;
Gredé v zatón še sonce svet pozdravi,
Mladost veséla semtertje pohaja
Na prostim budno po zeleni travi.

V svitlôbi rajski se bliše gorice,
Večerna zarja zadnjič jih objema,
In černi mrak obséda zemlji lice; —
Božanstvo s svetim straham serce vnema.

Zdej vdárjo Angeljskočešenja glasi,
Sladké doné po vetriču večernim,
Ko nékdaj v blagim, sila davnim časi,
K' je Angelj nosil oznanila vernim.

Zvestó vsi móljo s sklénjenim' rokami:
»Marija, mati milosti velike!
Česena si, presrečna med ženami!
O prosi Sina ti za nas dolžnike!«

Na tléh cvetlice jamejo solzíti,
Potók mermráje se v dolino vije,
Zvezde mercé, ko de se hté serditi
Zavólj svetá in njega hudobije.

Živó doní pozdrav ljubezni véčne,
Perjazno vabi umerljive sine,
De dvignejo 'z doline solz nesrečne
Se kviško do nebeške domovine.

Zastonj pa mnogim bije na ušesa,
Posvetna jih je oglušila zlôba; —
O blažen! kdor mu ni dajál slovesa:
Zaslišal zopet ga bo unkráj grôba. —n.

Podučenje, kakó se mora klavna živina in mesó ogledovati?

(Nadalje.)

De je živina bolehná ali bolná se iz naslednjih poglavitniših znamenj spozná, ktere pa niso pri vsaki živini enake, ampak različne potem, če je živina še le zbolela, ali če je že davnej bolná in pa po natori te ali une bolezní; včasí boš teh znamenj več skupej zbranih naletel, včasí menj.

Bolná živina je večkrat zlo nepokojná in do-

stikrat clo nevkrotljiva in nôra, z rogmi v zemljo bode, rjove in se vseskozi vije, de bi se od jasel odtergala; dostikrat je pa žalostná in klaverná, in brez de bi se ganila, na enim mestu stoji; včasí s pervimi, včasí pa z zadnjimi nogami široko stoji, ali jih pa eno zraven druge pod vampam skupej stakne, in gërbo (pukel) naredí, kot mačka; če se vleže, jo je težko zopet na noge spraviti; včasí posebno pri pljučnih boleznih se pa nikakor ne vleže. Život bolne živine je, kmalo vroč, kmalo pa merzel, to je, gorkota se vedno spreminja, včasí je pa brez spreminja merzel ko led, ali pa vroč ko oginj; gorkota se posebno na rogeh, ušesih in nogah spreminja. Koža je zdej suhá, zdej pôtná, je zvenjena, in če se po nji dergne, dostikrat zašumi, kakor de bi po popirji dergnil, včasí ima bule, tore, garje, rudeče ali černe pike, lise i. t. d. Dostikrat bolno živinče dlako zgublja ali mu pa naseršena pokonci stoji. Okó je rudečo-svetlo, ne more luči prenesti, ali je pa motno, kalno in prašno-solzeče. Smerček je suh, vroč in spokan; nosnice so suhe, rudeče ali pa žlezaste, blede, višnjeve, iz kterih se dostikrat smerdljiv, zelenkastorumen gnoj cedi; gobec je hudó rudeč, vroč, suh ali pa bled in z gosto žlezo napolnjen; mesó okoli zob in jezik sta dostikrat kot goba, otékla, mehurnata i. t. d. Iz nosnic se mu smerkelj, iz gobca pa sline cedé; na jeziku se blato nabira. Vrat je včasí otekel in boleč; če se živinče na persi pritisne, ga hudó zaboli. Sercé se komej čuti, ali pa posebno v vročinskih boleznih hudó bije in veliko hitrejši, kakor smo bili od zdraviga živinčeta povedali. Bolná živina dostikrat stoka, težko in hitro diha, večkrat tudi hudó kašlja; vamp je vpáden ali pa napet; spolovila so suhe ali pa vnete, otekle, žlezaste i. t. d. Ritnik je stisnjen ali pa vùn stoji, je otekel, z blatam osvinjan; rep ji oterpnjen doli visí. Parklji in kopita so dostikrat vroči; nogé jo bolé; jed ji ne diši, prežvekje le poredkim ali clo prejenja; žeja je dostikrat huda, včasí pa clo nič ne pije; težko požira; živina je zaperta in le težko blato od nje gré, ki